

Be Bờ Ngăn Chặn khiến Iran phải Đầu Hàng hoặc Sụp Đổ.

John Teichert / Bản dịch của Hướng Dương

[Containment That Causes Iran To Capitulate or Crumble](#)

Tổng thống Trump hình như đã chọn một chiến lược dài hạn mới nhắm vào Cộng hòa Hồi giáo Iran sau khi Mỹ không đạt được những thành công chiến lược bằng các biện pháp quân sự và ngoại giao. Chiến lược mới này dựa trên sách lược bóp nghẹt kinh tế với sự hỗ trợ quân sự để ngăn chặn và cô lập chính quyền Iran.

Luận lý của một chiến lược như thế được căn cứ vào sự gia tăng áp lực lên chính quyền Iran đồng thời giảm bớt áp lực đối với Mỹ và nền kinh tế toàn cầu. Việc phong tỏa và thêm các chế tài khác nhằm bóp nghẹt chính quyền Iran, thủ tiêu các nguồn lực họ cần có để đàn áp trong nước và đe dọa các nước bên ngoài. Iran vốn đã

đối diện với tình trạng kinh tế tồi tệ ngay cả trước cuộc chiến 12 ngày vào năm 2025, và tình hình hiện tại còn tồi tệ hơn nhiều.

Mặt khác, áp lực trên các nước thân Mỹ đã giảm bớt vì lưu chuyển tài nguyên đã dễ dàng hơn qua hoặc vòng theo eo biển Hormuz. Bất chấp ý đồ gian ác của Iran, các chuyên gia cho rằng lưu lượng vận chuyển của phe thân Mỹ có thể đạt tới hai phần ba mức trước chiến tranh. Cùng với việc cô lập Iran về mặt kinh tế nó còn tạo ra một bài toán chiến lược có lợi cho Mỹ. Tuy nhiên, cái giá phải trả là gì và mục đích cuối cùng là gì?

Chiến dịch Cô lập Kinh Tế (Economic Outcast) có hai khuyết điểm đáng kể về mặt chiến lược. Cả hai đều liên quan đến yếu tố thời gian. Thứ nhất, tình hình ngăn chặn chính quyền Iran hiện tại về mặt chiến lược không chắc sẽ thành công nhanh chóng. Phó Tổng thống Vance cũng đã thừa nhận như thế cuối tuần trước.

Với một lịch trình mập mờ, khuyết điểm thứ hai căn cứ vào gánh nặng đáng kể đặt lên vai quân đội Hoa Kỳ và những chi phí để đánh đổi lại lợi ích và cam kết toàn cầu của nước này. Để tự bảo vệ và bảo vệ lợi ích của Hoa Kỳ chống lại Iran, thực thi lệnh phong tỏa và đảm bảo tối đa sự lưu thông cho các tàu bạn qua lại eo biển Hormuz cần sự có mặt một lực lượng hùng hậu. Do đó 50.000 quân nhân Mỹ dũng cảm sẽ phải chịu sự hiểm nguy trong suốt thời gian duy trì chiến lược này và một phần lớn khí tài quân sự của Hoa Kỳ sẽ bị cột chân tại Trung Đông. Đây là cái giá bất định phải trả cho chính sách ngăn chặn cho đến khi chiến lược này đạt thêm kết quả.

Ngoài việc ngăn chặn khả năng chế tạo vũ khí nguyên tử của Iran, mà bảy chiếc máy bay ném bom B-2 trong Chiến dịch Midnight Hammer đã đạt được phần lớn, thì mục tiêu chống Iran sắp tới là gì? Bản thân chính sách ngăn chặn đã một phần nào là một thành công chiến lược: nó đã cắt đứt các tài nguyên mà Iran lẽ ra dùng để thực hiện những mưu đồ thâm hiểm, hạn chế khả năng đe dọa quyền lợi của Hoa Kỳ và ngăn chặn Iran không cho gián tiếp phục hồi lực lượng quân sự hùng mạnh trước kia.

Tuy nhiên như đã thấy qua những đợt cố gắng ngăn chặn Iran trong mấy chục năm qua, một chế độ bạo quyền ngoan cố sẽ lợi dụng những kẽ hở để giành lại chỗ đứng trong vùng. Do đó, bất cứ thứ gì ngoài sự đầu hàng hay sụp đổ đều sẽ không thể mang lại kết quả lâu dài. Cách duy nhất để hy vọng gặt hái được kết quả lâu dài là phải dùng một chiến lược ngăn chặn kèm theo sự kiểm soát trong một số lãnh vực then chốt.

Bộ trưởng bộ Tài chính Scott Bessent đã công bố Chiến dịch Cô lập Kinh Tế cách đây gần ba tuần với lời cam kết sẽ tạo ra áp lực kinh tế nặng nề. Ông nói sẽ cho biết những chi tiết thi hành và gợi ý rằng có một số trường hợp cần phải thi hành ngay. Tuy nhiên cho đến nay ông vẫn chưa cho biết biện pháp gián tiếp nào được đưa ra.

Mặc dù lệnh phong tỏa đang gây tổn hại đáng kể cho chế độ Iran, uy tín của Hoa Kỳ vẫn bị ảnh hưởng vì đã không thực thi các biện pháp chế tài gián tiếp, đồng thời để cho hoạt động thương mại tiếp tục và việc buôn bán các tài nguyên làm giảm áp lực trên chế độ Iran. Việc không thực thi này cũng đã làm mất đi áp lực ngoại giao đa chiều lên Iran từ các quốc gia khác đang gặp khó khăn do các lệnh chế tài gián tiếp. Hoa Kỳ cần kiên quyết theo đuổi toàn bộ các biện pháp gây áp lực kinh tế để thực sự ngăn chặn và cô lập Iran, cũng như mở đường cho sự đầu hàng gián tiếp và sụp đổ của chế độ này.

Dù thế nào đi nữa phe địch cũng có phần quyết định. Iran sẽ tiếp tục tấn công Hoa Kỳ cùng các đồng minh và nước bạn, cố gắng làm cho chiến lược ngăn chặn của Hoa Kỳ bị thiệt hại và rủi ro nhiều hơn và làm suy giảm ý chí kiên định lập trường của chúng ta. Bên cạnh việc đòi hỏi sự kiên định từ phía Hoa Kỳ, các cuộc tấn công của Iran cũng mở ra cơ hội chiến lược cho phép Hoa Kỳ thực hiện các bước leo thang có tính toán và chính xác.

Suốt bao nhiêu lần khiêu khích trong thời gian năm tháng ngừng bắn, Hoa Kỳ đã đáp trả hạn chế và tương xứng. Iran dường như bị dụ dỗ hơn là bị răn đe; điều này được chứng minh qua việc họ sẵn sàng tiếp tục tấn công và từ chối các nỗ lực thương lượng một giải pháp thiết thực. Trong khi Tổng thống Trump không muốn leo thang quy mô phần vì kho vũ khí đã giảm sút ông vẫn có thể điều chỉnh mức độ leo thang để làm cho chế độ Iran phải chú ý và thúc đẩy quyền lợi của Hoa Kỳ.

Thay vì nhấn mạnh vào sự tương xứng khi đáp ứng lại những hành động của Iran chống lại sự ngăn chặn, các cuộc tấn công của Iran lại là cái cớ để Hoa Kỳ làm một điều gì đó hơn thế nhằm gián tiếp khôi phục thế răn đe và giành lại quyền chủ động. Các cuộc phản công kịp thời và chính xác, với mục đích làm cho chế độ của Iran bị tác động vĩnh viễn và không thể đảo ngược, sẽ bỏ túi cho cuộc ngăn chặn. Ha tầng cơ sở xăng dầu trên đảo Kharg đứng đầu danh sách mục tiêu có thể gây tác động to lớn và lâu dài. Tấn công đảo Kharg có thể sẽ gây tổn hại nghiêm trọng đến khả năng tự duy trì tài chính dài hạn của chế độ Iran, có lẽ hơn bất cứ mục tiêu nào khác, đồng thời, các cuộc tấn công của Hoa Kỳ vào những mục tiêu này sẽ thu hút sự chú ý, làm suy giảm ý chí và ngăn chặn các hành động khiêu khích của Iran.

Thêm vào đó đã nhiều tháng trôi qua kể từ lần cuối các cơ sở an ninh nội địa của Iran bị ném bom. Trong các chiến dịch đánh phá lớn Iran từng là trọng tâm đánh phá của quân đội Israel nhằm vô hiệu hóa chế độ này, nhắm tới một tình trạng kết liễu làm cho chế độ Iran phải đầu hàng hoặc sụp đổ. Đó là một mục tiêu định trước chưa bao giờ được Hoa Kỳ coi là ưu tiên. Bây giờ là lúc xét lại sự thiếu sót đó để đối phó lại bất kỳ cuộc tấn công nào của Iran vào quyền lợi của Hoa Kỳ trong vùng.

Liệu những đòn tấn công kiểu này có hỗ trợ cho chiến lược ngăn chặn và mang lại các thành quả chiến lược sau đó hay không? Liệu chúng có khiến chế độ Iran phải đầu hàng hoặc sụp đổ hay không? Thiếu sự phối hợp với một lực lượng đối lập có thể thay thế chế độ Iran hiện tại thì con đường dẫn đến thành công chiến lược bền bỉ vẫn không chắc. Tuy nhiên khi Hoa Kỳ đã nhận thức được những lợi ích cũng như cái giá phải trả của chiến lược ngăn chặn thì cần phải tiếp tục thi hành những cơ cấu đưa tới sự đầu hàng hoặc sụp đổ của chế độ Iran hầu đạt được tình trạng chiến lược bền vững.

Thiếu tướng Không quân Hoa Kỳ (đã về hưu) John Teichert là chuyên gia hàng đầu về đối ngoại và chiến lược quân sự. Ông từng giữ chức chỉ huy Căn cứ Liên hiệp Andrews và Căn cứ Không Quân Edwards, đã là viên chức quốc phòng cao cấp của Hoa Kỳ tại Iraq, và gần đây đã về hưu sau khi đảm nhiệm chức vụ Phụ tá Phó Thứ trưởng Không quân về các vấn đề quốc tế. Là một tác giả và diễn giả phong phú, ông có thể được tìm đọc tại trang web johnteichert.com và trên LinkedIn.